

LV

LV

LV



EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 19.7.2010
COM(2010)390 galīgā redakcija

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

par Eiropas darba kārtības kultūrai īstenošanu

SEC(2010)904

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

par Eiropas darba kārtības kultūrai īstenošanu

1. IEVADS

Kultūra ir Eiropas projekta stūrakmens, un tajā sakņojas Eiropas Savienības princips “vienotība daudzveidībā”. Cieņa pret kultūras daudzveidību un spēja vienoties kopīgās vērtībās ir garantējusi ES valdošo mieru, labklājību un solidaritāti. Mūsdienu globalizētajā pasaulē, veicinot stabilitāti, savstarpēju sapratni un sadarbību visā pasaulē, kultūra var dot unikālu ieguldījumu Eiropas stratēģijā gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei.

Pieņemot 2007. gadā Eiropas darba kārtību kultūrai¹, tika pavērta jauna nodaļa sadarbībā kultūras politikas jomā Eiropas līmenī. Pirmo reizi visi partneri — Eiropas iestādes, dalībvalstis un pilsoniskā sabiedrība kultūras jomā — tika aicināti apvienot centienus, lai sasniegtu skaidri noteiktos kopīgos mērķus, ko bija apstiprinājusi Padome²:

- veicināt kultūru daudzveidību un kultūru dialogu,
- veicināt kultūru kā jaunrades katalizatoru,
- veicināt kultūru kā būtisku Eiropas Savienības starptautisko attiecību elementu.

Lai atbalstītu sadarbību, darba kārtībā tika iekļautas arī šādas jaunas darba metodes kultūras jomā:

- atvērtā koordinācijas metode (AKM) ciešākai dalībvalstu sadarbībai attiecībā uz prioritātēm, kas noteiktas Padomes 2008.–2010. gada darba plānā kultūrai³,
- strukturētāks dialogs ar pilsonisko sabiedrību kultūras jomā, izmantojot dažādas platformas diskusijām un viedokļu apmaiņai.

Ziņojuma mērķis

Šajā ziņojumā analizēti gūtie panākumi Eiropas un valstu līmenī attiecībā uz trim darba kārtības mērķiem un novērtēta pirmā pieredze, kas gūta, izmantojot jaunās darba metodes, balstoties no dalībvalstu iesniegtajiem ziņojumiem un AKM grupu⁴ un platformu⁵ darbu. Ņemot vērā šo analīzi, Komisija ir izstrādājusi secinājumus, kas izklāstīti 3.1.2. un 3.2.2. punktā.

¹ http://eurlex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexapi!prod!DocNumber&lg=en&type_doc=COMfina&an_doc=2007&nu_doc=0242&model=guicheti.

² [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007G1129\(01\):LV:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007G1129(01):LV:NOT).

³ [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42008X0610\(01\):LV:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42008X0610(01):LV:NOT).

⁴ AKM grupu nobeiguma ziņojumi: http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc1565_en.htm.

⁵ Platformu sniegtie ieteikumi: http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc1199_en.htm.

Tas, cik veiksmīgi ar kultūru saistītie aspekti integrēti attiecīgajās ES politikas jomās (“*mainstreaming*”), galvenokārt ir izklāstīts šim ziņojumam pievienotajā dienestu darba dokumentā.

2. PANĀKUMI DARBA KĀRTĪBAS MĒRĶU SASNIEGŠANĀ

2.1. Darba kārtības 1. mērķis: veicināt kultūru daudzveidību un kultūru dialogu

Panākumi gūti daudzās jomās.

Eiropas kultūru dialoga gads⁶ (2008) bija vērsts gan uz izpratnes veidošanu par kultūru dialogu, gan uz politikas debašu veicināšanu šajā jomā. Vairākās dalībvalstīs gada darbību rezultātā tika izveidotas jaunas politikas un struktūras, savukārt ES līmenī tika panākta politiska vienošanās par nepieciešamību veicināt starpkultūru kompetences⁷ un kultūru dialoga nozīmi ārējās attiecībās⁸. Platforma kultūru Eiropai publicēja un turpina popularizēt pilsoniskās sabiedrības ieteikumu “Varavīksnes grāmatu” (“*Rainbow Paper*”).

Jautājums saistībā ar **mākslinieku** un citu kultūras darbinieku **mobilitātes** apstākļu uzlabošanu tika risināts gan AKM grupā, kura izskatīja šķēršļus mobilitātei un to risināšanas iespējas, piemēram, uzlabojot informācijas sistēmas, un starpniekorganizāciju lomu, gan pašlaik īstenotā izmēģinājuma projektā, kura budžets ir 3 miljoni euro un kurā izstrādā un testē jaunas idejas mobilitātes atbalstam⁹. Komisija veic arī plašākus pasākumus, lai novērstu visus šķēršļus, ar ko sastopas Eiropas pilsoņi, izmantojot savas Savienības pilsoņu tiesības visos ikdienas dzīves aspektos, un šā gada laikā tā publicēs ziņojumu par pilsonību.

Viesmāksliniekus vizuālajā mākslā, mūzikā, literatūrā un izpildītājmākslā atbalsta Dānijas jaunā mākslinieku radošo darbnīcu programma *DIVA*. Sagatavošanas procesā ir programma Dānijas māksliniekiem, kuri vēlas strādāt ārzemēs. Mobilitāti jaunradei atbalsta jaunā Čehijas programma radošiem vai mācību mērķiem.

AKM grupa attiecībā uz **kolekciju mobilitāti** ir veikusi rūpīgu prakses salīdzināšanu vairākās jomās, ietverot stimulus un šķēršļus mākslas darbu aizdošanai. Turpinās Komisijas pētījums attiecībā uz to, kā novērst un apkarot nelegālo tirdzniecību ar kultūras priekšmetiem. Eiropas Parlaments 2010. gadā ir sācis izmēģinājuma projektu, lai izpētītu iespēju izveidot brīdinājuma tīklu kultūras mantojuma saglabāšanai.

Nīderlande īsteno izpratnes veidošanas kampaņu pret kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību, kas pielāgota četrām mērķgrupām: mākslas preču tirgotājiem, plašai sabiedrībai, kultūras mantojuma iestādēm un tiesībsargājošām iestādēm. Kiprā ir izveidota valdības programma, kas palīdz segt gan ievestu, gan izvestu mākslas darbu pārvešanas un izstādīšanas izmaksas.

Viena AKM grupa bija pievērsusies sinerģijai starp **izglītību un kultūru**, un tas bija darba temats arī platformai par kultūras pieejamību. Eiropas līmenī politikas secinājumos par

⁶ Skatīt http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc539_en.htm.

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:141:0014:0016:lv:PDF>.

⁸ http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc/ICD_external_relations_en.doc.pdf

⁹ http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc417_en.htm

atbalstu jaunrades paaudzei¹⁰ atzīts, ka kultūras izpausmēm un kultūras pieejamībai ir būtiska nozīme, attīstot bērnu un jauniešu radošās spējas.

Slovēnija pieņēmusi valsts pamatnostādnes izglītībai kultūras un mākslas jomā. Zviedrijas iniciatīva “*Kreativitet i skolan*” (Radošums skolā), kas paredzēta, lai veicinātu sadarbību starp skolām un kultūras nozari, saņēmušas atbalstu 97 % pašvaldību. Visu Grieķijas pašvaldību izglītības direkcijās ir paredzēts kultūras lietu direktora amats, kura uzdevums ir uzlabot saikni starp izglītību un kultūru. Beļģijas (flāmu kopienas) programma “Dynamo3” rosina skolas veidot ilgtermiņa redzējumu mākslas un kultūras izglītības jomā.

Komisijas 2008. gada paziņojumā “**Daudzvalodība: Eiropas priekšrocība un kopīga apņemšanās**” izklāstīti veicamie pasākumi, lai valodu daudzveidība kļūtu par priekšrocību, kas stiprinātu solidaritāti un labklājību. Kopš tā laika ir izveidotas divas strukturēta dialoga platformas, iesaistot uzņēmējus un pilsonisko sabiedrību.

Plašajā kultūras pieejamības jomā panākumi gūti arī saistībā ar digitalizāciju. “**Europeana**” tika sākta 2008. gadā. Komisija paziņoja par jauniem pasākumiem, lai Eiropas digitalizācijas programmas ietvaros veicinātu kultūras mantojuma digitalizāciju un pieejamību tiešsaistē.

Igaunijas kultūras mantojuma digitālā stratēģija 2007.–2010. gadam ietver virkni e-pakalpojumu, lai padarītu kultūras mantojumu pieejamāku, ietverot sadarbību starp valsts arhīviem, valsts bibliotēkām, sabiedriskajām raidorganizācijām un muzejiem.

Attiecībā uz **plašsaziņas līdzekļu lietotprasmi**, ko saprot kā spēju piekļūt un kritiski izvērtēt plašsaziņas līdzekļu saturu, Komisija 2009. gada ieteikumā aicināja dalībvalstis un plašsaziņas līdzekļu nozari uzlabot sabiedrības izpratni par plašsaziņas līdzekļu vēstījuma daudzajām formām, ar kurām tā saskaras. Pašlaik tiek īstenoti turpmāki pasākumi, izmantojot programmu “MEDIA 2007” un “MEDIA International” sagatavošanas darbību.

Portugāle ir ieviesusi programmu izpratnes veicināšanai par autortiesībām, kas paredzēta skolām un kā mērķis ir uzlabot jauniešu izpratni par vērtību radīšanu un kultūru daudzveidību. Slovākija ir pieņēmusi plašsaziņas līdzekļu izglītības koncepciju, kura izstrādāta sadarbībā ar pilsonisko sabiedrību, izglītības iestādēm un plašsaziņas līdzekļiem.

Lai veicinātu kultūras pieejamību, Komisija, balstoties uz jau sāktu starpvaldību iniciatīvu, ierosināja arī **Eiropas mantojuma zīmi**¹¹. Zīmes mērķis ir pievērst uzmanību objektiem, kas godina un simbolizē Eiropas integrāciju, ideālus un vēsturi. Mantojuma zīme tiks piešķirta, pamatojoties uz kritērijiem, kas jo īpaši attiecībā uz jauniešiem ietver objektu izglītojošo aspektu.

2.2. Darba kārtības 2. mērķis: veicināt kultūru kā jaunrades katalizatoru

Sadarbība tika galvenokārt vērsta uz kultūras un radošajām nozarēm (KRN) un uz stratēģisko investīciju ieguldījumu kultūras jomā reģionālajā un vietējā attīstībā. Gan Eiropas, gan valstu līmenī aizvien vairāk uzmanības tiek pievērsts **kultūras potenciālam, lai veicinātu radošumu un inovāciju**, tādējādi sekmējot videi labvēlīgu izaugsmi un darbavietu rašanos,

¹⁰ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:301:0009:0011:lv:PDF>.

¹¹ http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc2519_en.htm.

kā tika apstiprināts Padomes secinājumos par kultūru kā jaunrades un inovācijas katalizatoru¹².

Polijas kampaņā “*Kultura się liczy!*” (Kultūra ir ko vērts!) uzsvēta kultūras nozīme gan ekonomikas aspektā, gan plašākai sabiedrībai. Itālijas 2009. gada baltajā grāmatā par radošumu pētīts radošuma un kultūras radīšanas modelis un ierosināti pasākumi, kas veicinātu jaunradi.

Eiropas Radošuma un inovācijas gadā (2009) arī tika pētīts, kā kultūrā rodas ekonomikas un sociālā inovācija. Gada vēstnieku manifestā¹³ tika uzsvērts radošums, kas rodas, veidojot saikni starp mākslu, filozofiju, zinātni un uzņēmējdarbību.

Vairāki Komisijai veikti **pētījumi** rosināja debates, jo īpaši 2009. gada pētījums par kultūras ietekmi uz radošumu, 2010. gada pētījums par uzņēmējdarbību KRN un “Eurydice” tematiskais ziņojums par mākslas un kultūras izglītību Eiropas skolās.

KRN tika pievērsta īpaša uzmanība, kura ES mērogā vislielākā bija 2010. gada aprīlī, kad tika publicēta zaļā grāmata par tādas vides izveidošanas iespējām, kurā šī nozare varētu pilnībā atraisīt potenciālu, lai veicinātu gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi. Zaļajā grāmatā bija ņemts vērā gan AKM grupas, gan KRN platformas darbs, kas strukturēja apspriešanos par tādiem jautājumiem kā piekļuve finansējumam, vajadzības pēc prasmēm radošajā uzņēmējdarbībā, kā arī inovatīvas partnerības ar citām ekonomikas nozarēm¹⁴.

2009. gada oktobrī tika publicēts diskusiju dokuments par uzdevumu izveidot Eiropas vienoto digitālo tirgu radošā darbā tapušam saturam, piemēram, grāmatām, mūzikai, filmām vai video spēlēm, analizējot šķēršļus brīvai radošā darbā tapuša satura aprītei internetā un sākot sabiedrisko apspriešanu par dažiem iespējamiem pasākumiem **īstena vienotā tirgus** izveidei.

2008. gada stratēģijā “*Creative Britain*” (Radošā Britānija) tika pievērsta uzmanība galvenajiem jautājumiem saistībā ar valdības līdzdalību radošajās nozarēs: prasmēm un talantu, inovācijai, intelektuālajam īpašumam un atbalstam radošai uzņēmējdarbībai. Lietuvas jaunā stratēģija radošo nozaru attīstībai ietver atbalstu radošo nozaru inkubatoru valsts tīklam. Somijas attīstības stratēģijā radošai ekonomikai tiek risināti nodarbinātības, uzņēmējdarbības un produktu izstrādes jautājumi radošajās nozarēs.

Arvien vairāk tiek atzīts arī **kultūras devums vietējā un reģionālajā attīstībā**. Kultūrai 2007.–2013. gadam tika piešķirts kohēzijas finansējums 6 miljardu euro apmērā, kas paredzēts kultūras mantojuma aizsardzībai un saglabāšanai, kultūras infrastruktūras attīstībai un lai atbalstītu kultūras pakalpojumus. Papildu finansējums ir piešķirts saskaņā ar tādām pozīcijām kā tūrisms, pilsētu atjaunošana, MVU veicināšana un informācijas sabiedrība. Pētījumā tiek aplūkots kultūras devums vietējā un reģionālā attīstībā, un tas ietvers praktiskus instrumentus politikas veidotājiem reģionālā un vietējā līmenī un kultūras darbiniekiem. Turpmākās kohēzijas politikas sagatavošanā laikposmam no 2014. gada būtu jāņem vērā projektos un pētījumos gūtā pieredze, lai izstrādātu instrumentus, kuri jo īpaši attiecībā uz radošajām nozarēm ļautu pilnībā atraisīt visu kultūras jomas potenciālu. Kultūras un radošās nozares jāiekļauj integrētajās reģionu vai pilsētu attīstības stratēģijās partnerībā starp valsts

¹² http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc/CONS_NATIVE_CS_2009_08749_1_EN.pdf.

¹³ http://www.create2009.europa.eu/about_the_year/manifesto.html.

¹⁴ Skatīt arī Amsterdamas deklarāciju: <http://85.92.129.90/~workshop/>.

pārvaldes iestādēm, kas pārstāv dažādas politikas jomas un attiecīgos pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus.

Īrijas iniciatīva “*Cultural Tourism*” (Kultūras tūrisms) tika sākta 2009. gadā, lai uzlabotu sadarbību starp mākslas, kultūras un tūrisma jomu. Rumānijas Kultūras ministrijas jaunā nodaļa, kas specializējusies kultūras tūrisma jomā, veicina dienestu savstarpēju sadarbību, lai pilnībā izmantotu materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma potenciālu.

Metožu izstrāde saskaņotu kultūras jomas statistikas datu sagatavošanai ir radījusi problēmas, kas jārisina, izmantojot AKM procesu. Kopš 2009. gada septembra *Eurostat* atbalsta dalībvalstu statistikas dienestu sadarbības tīklu. Divu gadu laikā šis tīkls, ko koordinē Luksemburgas Kultūras ministrija, risinās jautājumus, kuri saistīti ar kultūras jomas statistikas metodisko sistēmu; KRN; valsts un privātā sektora izdevumiem kultūras jomā; iesaisti kultūrā un kultūras sociālo ietekmi.

2.3. Darba kārtības 3. mērķis: veicināt kultūru kā būtisku Eiropas Savienības starptautisko attiecību elementu

Kā *UNESCO* Konvencijas par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu¹⁵ puse ES ir apņēmusies integrēt kultūras elementu attiecībās ar partnervalstīm un reģioniem.

Kopš tika pieņemta darba kārtība kultūrai, ES ir izveidota jauna stratēģiskā sistēma kultūras jomā ES ārējās attiecībās. Kultūra arvien vairāk tiek uztverta kā stratēģisks politiskās, sociālās un ekonomiskās attīstības faktors. Jaunas iniciatīvas piesaistījušas lielākus finanšu resursus; kopš 2007. gada vairāk nekā 100 miljoni euro ir paredzēti kultūrai trešās valstīs un reģionālajai sadarbībai.

Ievērojami palielināts ES atbalsts sadarbībai kultūras jomā reģionā, uz ko attiecas **Eiropas kaimiņattiecību politika**. Šajā reģionā 2009. un 2010. gadā ir paredzēta īpaša ES programmas “Kultūra” rīcība, kuru papildinās jauna reģionālās un starpreģionālās sadarbības iniciatīva, ko plānots sākt 2011. gadā.

Saistībā ar **Savienību Vidusjūrai** ir sākta jaunas *Euromed* stratēģijas sagatavošana kultūras jomā. Komisija ir novērtējusi vajadzības un apspriedusies; partneru izraudzītā *ad hoc* darba grupa izstrādās stratēģiju, ko paredzēts iesniegt ministriem.

Papildus ievērojamiem centieniem kultūras mantojuma atjaunošanā **paplašināšanās valstīs**, pateicoties IPA Pilsoniskās sabiedrības palīdzības programmas īpašajam aicinājumam, īpaša uzmanība tikusi pievērsta neatkarīgajām organizācijām. Kultūrai ir arī centrāla vieta politiskajā dialogā un sadarbībā ar 2009. gadā sākto jauno **Austrumu partnerību**. Austrumu partnerības kultūras programmai, kas tiks sākta 2010. gadā, mērķis ir uzlabot kultūras darbinieku spējas, stiprināt reģionālās saites un veicināt integrējošas kultūras politikas izstrādi partnervalstīs.

Slovēnija 2008. gadā rīkoja konferenci, kurā tika sākts Ļubļanas procesa finansējums kultūras mantojuma atjaunošanai dienviņdastrumu Eiropā.

¹⁵ Līdz 2010. gada aprīlim to ratificējušas vairāk nekā 110 valstis.

Kultūras nozīme **attīstības politikā** arī tiek arvien vairāk atzīta. 2009. gadā Komisija sāka procesu, lai veicinātu kultūras nozīmi attīstībā, kas balstās uz kopīgiem centieniem ar visām ieinteresētajām personām. Tika izveidota ĀKK valstu un ES speciālistu komiteja, kas uzraudzītu panākumus un ieguldījumu 10. EAF ĀKK valstu kultūras programmas¹⁶ izstrādē.

Spānijas 2007. gada kultūras un attīstības stratēģija balstās uz *UNESCO* konvencijas principiem.

Tirdzniecības attiecību jomā ES joprojām ņēma vērā audiovizuālās nozares īpašo duālo raksturu (ekonomikas un kultūras) kā identitātes un vērtību nesēju attiecīgajās divpusējās un daudzpusējās sarunās. Vienlaikus, parakstot Protokolu par sadarbību kultūras jomā ekonomisko partnerattiecību nolīgumu ietvaros ar *Cariforum* valstīm¹⁷, atbilstīgi *UNESCO* konvencijai atzīta nepieciešamība kultūras izpausmju jomā nodrošināt preferenciālu režīmu jaunattīstības valstīm, lai veicinātu līdzsvarotāku tirdzniecību.

Jaunajos kino kopražošanas līgumos, kas noslēgusi Francija un partnervalstis, sistemātiski ietverta atsauce uz *UNESCO* konvenciju.

Izkopjot **divpusējās partnerībās** ar attīstītajām un jaunattīstības partnervalstīm, sperts vēl viens solis. 2009. gadā Maskavā notika augsta līmeņa seminārs “Krievija un ES: ceļazīmes sadarbībai kultūras jomā”, kuru kopā organizēja ES un Krievijas Kultūras ministrija. 2010. gadā tika izveidota Ziemeļu dimensijas partnerība kultūras jomā. ES stratēģiskā partnerība ar Brazīliju ietver kultūras aspektu, kas tika konkretizēts, 2009. gadā parakstot kopīgo deklarāciju starp Eiropas Komisiju un Brazīlijas Kultūras ministriju. Stratēģiskā partnerība starp ES un Meksiku tika oficiāli izveidota 2008. gada oktobrī. Politikas dialogs starp Eiropas Komisiju un Ķīnas Kultūras ministriju tika sākts 2009. gada maijā. Ar programmas “Kultūra” īpašajiem pasākumiem cita starpā tika atbalstīti sadarbības projekti ar Ķīnu, Indiju un Brazīliju.

Audiovizuālajā jomā, lai izpētītu iespējas sadarbības pastiprināšanai starp Eiropas un trešo valstu speciālistiem audiovizuālajā nozarē un veicinātu kinematogrāfisko / audiovizuālo darbu divvirzienu plūsmu, paredzētas “**MEDIA International**” sagatavošanas darbības. Atbalsts turpināsies saskaņā ar sekojošo programmu “**MEDIA Mundus**”, kuras finansējums 2011.–2013. gadam ir 15 miljoni eiro.

3. DARBA METODES UN PARTNERĪBA

Komisija darba kārtībā kultūrai ierosinājusi vairākas jaunas darba metodes, konkrēti, atvērtu koordinācijas metodi (AKM) un strukturētāku dialogu ar kultūras nozari.

¹⁶ Skatīt http://www.culture-dev.eu/pages/en/en_accueil.html.

¹⁷ Sāktas sarunas ar Dienvidkoreju par diferencētiem nolīgumiem, kas īstenotu un popularizētu *UNESCO* konvenciju, un pabeigtas – ar Andu un Vidusamerikas valstīm.

3.1. AKM

3.1.1. Pirmā pieredze

Saskaņā 2008.–2010. gada Padomes darba plānu kultūras jomā tika izveidotas četras ekspertu grupas kopīgam darbam, kurā izmantotu AKM, lai apmainītos ar pieredzi un sniegtu ieteikumus par šādiem darba plānā noteiktajiem prioritārajiem tematiem:

- KRN,
- kultūras un izglītības sinerģijas,
- mākslinieku un citu kultūras speciālistu mobilitāte,
- kolekciju mobilitāte.

Lai gan darba plānā katrai grupai bija noteikti mērķi, vienošanās process par konkrētām jomām grupām radīja problēmas un dažos gadījumos aizkavēja efektīvu darbības sākšanu.

Lielākajā daļā tematu grupas darbs bija vērsts uz pieredzes apmaiņu, lai izstrādātu politikas ieteikumus. Dažos gadījumos tika uzsvērtā sistemātiskāka valstu prakses vākšana un analīze.

Lai gan ir grūti izdarīt galīgus secinājumus no pieredzes, kas gūta tikai divos gados, gan Komisija, gan dalībvalstis uzskata, ka AKM kopumā ir efektīva metode sadarbībai kultūras jomā.

AKM process ir izrādījies piemērots pamats, lai veidotu sadarbības tīklus starp valstu pārvaldes iestādēm un dotu tām iespēju savstarpēji mācīties. Lai gan visu grupu darba mērķis bija politikas ieteikumu izstrāde, galvenais uzdevums vēl joprojām ir iekļaut šos ieteikumus politikas veidošanas procesā ES un valstu līmenī, kā arī saskaņot šo grupu darbu ar Padomes prezidentvalstu un Komisijas darbu.

3.1.2. Turpmākie uzdevumi

Sadarbība, kurā izmanto AKM, jāvērs uz jautājumiem un rezultātiem, ko dalībvalstis un Komisija var izmantot savās attiecīgajās kompetences jomās, lai sasniegtu darba kārtības mērķus.

Labāka AKM grupu, Komisijas un Padomes, jo īpaši prezidentvalstu, darba saskaņošana palīdzēs to īstenot. Prezidentvalstīm ir nepārprotami jāuzņemas atbildība par prioritātēm, nodrošinot, lai prezidentūras programmas un Padomes darbs balstītos uz AKM rezultātiem.

Kultūras ministriju ģenerāldirektoru sanāksmes ir atzītas par efektīvu forumu stratēģiskām pārdomām, un tām var būt nozīmīga loma, lai izplatītu un izmantotu AKM rezultātus. Katras prezidentūras laikā ir jāparedz iespēja sistemātiskāk organizēt ģenerāldirektoru sanāksmes, izvērtējot vienas vai vairāku AKM grupu darba rezultātus saskaņā ar prezidentūras prioritātēm.

Nemot vērā dalībvalstu ziņojumos iekļautos ieteikumus un AKM dalībnieku ieteikumus, lai uzlabotu sadarbības efektivitāti, Komisija ierosina šādus risinājumus.

- Dalībvalstīm ar attiecīgu Padomes struktūru starpniecību ir jānosaka gan plaši temati, gan konkrētāki jautājumi, kas jārisina ar AKM grupu palīdzību. Maksimāli četras vai piecas tematiskas grupas ir optimāls daudzums, lai nodrošinātu reālu Komisijas atbalstu šim procesam un lai Padome, jo īpaši prezidentvalstis, spētu pienācīgi ieviest grupu darba rezultātus. Katrā grupā jautājumi jārisina secīgi un jāaskaņo noteiktos termiņos. Četri gadi ir pietiekams laiks ilgspejīgai sadarbībai, vidusposma pārskata izstrādei un jēgpilnai tematiskai virzībai.
- Padomei arī jānosaka gaidāmie rezultāti attiecībā uz katru tematu, piemēram, analītiski ziņojumi, labas prakses apkopojumi vai politikas ieteikumi, un jāapzina iespējas to izplatīšanai, tostarp prezidentvalsts konferencēs, ģenerāldirektoru sanāksmēs, pasākumos, kurus organizē kultūras nozares platformas vai sadarbībā ar tām, un Komisijas rīkotajos semināros.
- Šajā kontekstā katra grupa varēs noteikt savas darba metodes, izvēloties no plenārsēdēm Briselē līdz līdzinieku mācībām, ko organizē uzņēmēja valsts. Atbilstīgi pašreizējai praksei grupas varētu vadīt viens vai divi prezidenti, ko izvirza un apstiprina CAC.
- Ja temati tiktu skaidri definēti, dalībvalstīm būtu vieglāk izvēlēties piemērotu grupas locekli. Grupas locekļu reģistrāciju var veikt katru gadu, lai nodrošinātu, ka tie ir vispiemērotākie speciālisti attiecīgajos jautājumos, kas konkrētajā gadā jārisina. Attiecībā uz dažiem tematiem var būt nepieciešamas padziļināta satura zināšanas, attiecībā uz citiem — plašāks politikas redzējums. Neatkarīgi no tā, vai tiek izraudzīti eksperti no akadēmiskajām aprindām vai no pilsoniskās sabiedrības, vai no ministrijas ierēdņu vidus (vai abējādi), jebkurā gadījumā būtiski ir uzturēt ciešu saikni ar politikas veidošanas procesu un nodrošināt efektīvu ministrijas atbalstu.
- AKM grupas lielumam, kurās piedalās 22 līdz 27 dalībvalstis, ir bijušas gan priekšrocības, gan trūkumi, un praksē tika dota priekšroka diskusijām mazākās apakšgrupās. Mērķis joprojām ir nodrošināt aktīvu pieredzes apmaiņu un diskusijas. To var īstenot, piemēram, daloties ar praksi, rīkojot līdzinieku viesmācības vai izstrādājot konkrēta gadījuma izpēti. Secīgi risinot konkrētus jautājumus četru gadu garumā, būtu jāatvieglo dalībvalstīm iespēja izvēlēties tās diskusijas, kurās tās vēlas aktīvi piedalīties.
- Programmai “Kultūra” jāsniedz atbalsts grupām, jo īpaši attiecībā uz līdzinieku mācībām un izplatīšanas pasākumiem.

Pielāgotas darba metodes palīdzēs sekmēt AKM rezultātu ieviešanu. Skaidri nosakot tematus, gaidāmos rezultātus un informācijas izplatīšanas iespējas, dalībvalstu sadarbībai, kurā izmanto AKM, būs daudz stingrāks pamats. Galvenais mērķis ir AKM grupu, Komisijas un Padomes, jo īpaši prezidentvalstu, darba labāka saskaņošana.

3.2. Strukturēts dialogs ar kultūras nozari

3.2.1. Pirmā pieredze

Komisija saglabā apņemšanos risināt dialogu ar kultūras nozari, lai nodrošinātu, ka tās viedoklis ir skaidri sadzirdams Eiropas mēroga politikas debatēs.

Kopš 2007. gada strukturēts dialogs starp Komisiju un nozari notiek ar šādu divu galveno struktūru palīdzību: Eiropas apvienību tematiskās platformas un Eiropas kultūras forums.

Gatavojoties Eiropas kultūru dialoga gadam (2008), nozare izveidoja “Varavīksnes platformu” — saskarni starp pilsonisko sabiedrību un Komisiju gada plānošanai un atbalstam. Tagad tā ir pārveidota par platformu kultūru Eiropai. Iedvesmojoties no šā piemēra, Komisija 2008. gada vidū publicēja atklātu uzaicinājumu izteikt interesi, lai mudinātu kultūras organizācijas, kuru darbībai raksturīga izteikta Eiropas dimensija, izveidot vēl divas platformas attiecībā uz kultūras pieejamību un KRN.

Katra platforma izstrādāja pirmos politikas ieteikumus un iepazīstināja ar tiem nozares pārstāvjus 2009. gada Eiropas Kultūras forumā.

Viens no galvenajiem platformu darbības ieguvumiem ir dziļāks un plašāks dialogs ar kultūras nozares pārstāvjiem. Strukturētais dialogs tā dalībniekiem ļoti neviendabīgajā kultūras nozarē bija aicinājums meklēt kopīgu pamatu. Nozares pārstāvji ir labāk informēti par politikas procesiem un atvērtāki iesaistei politikā.

Tomēr atkarībā no prioritāšu izvirzīšanas nozares pārstāvjiem saistībā ar konkrētiem tematiem var rasties grūtības, lai noteiktu vispiemērotākos partnerus un politikas iniciatīvas. Labāka pilsoniskās sabiedrības dialoga saskaņošana ar Komisijas, AKM grupu un Padomes dalībvalstu darbu sniegtu skaidrāku priekšstatu par ieteikumu formulēšanas laiku un vietu.

3.2.2. Turpmāki izaicinājumi

Nemot vērā platformu ieteikumus un dalībvalstu ziņojumos iekļautos ieteikumus, lai uzlabotu sadarbības efektivitāti, Komisija ierosina šādus risinājumus.

- Katrai tematiskajai platformai ir “jāatspoguļo” kāda AKM politikas joma un jābūt ar to saistītai ar nolūku saskaņot pārdomas un diskusijas par prioritārajiem tematiem. Komisija turpinās savus divpusējos kontaktus ar platformām un ierosinās ikgadējo platformu padomju sanāksmi.
- Reizi divos gados notiekošais Eiropas Kultūras forums joprojām ir lieliska iespēja dialogam starp pilsonisko sabiedrību un politikas veidotājiem. 2009. gada forumā tika atzīmēti panākumi, integrējot kultūru saistītajās Eiropas politikas jomās; forumā piedalījās vairāk nekā 1000 dalībnieku. Taču ir vajadzīgi arī mazāka mēroga pasākumi, lai atvēlētu vietu diskusijām par konkrētiem jautājumiem. Turpmākiem platformu organizētiem diskusiju un informācijas izplatīšanas pasākumiem būtu jāapvieno nozares dalībnieki, “atspoguļojot” AKM grupu, dalībvalstu un Eiropas politikas veidotāji. Tiks pētītas alternatīvas iespējas darbības dotāciju finansējumam; izmēģinājuma posma pieredze liecina, ka projekta dotācijas varētu būt piemērotākas platformas darbību atbalstam.
- Dažās dalībvalstīs ir kultūras jomā vērojama pozitīva virzība attiecībā uz strukturēto dialogu ar pilsonisko sabiedrību. Ungārijā Kultūras nozaru politikas padome pulcē valdības pārstāvjus, kultūras speciālistus, finansēšanas struktūru un arodbiedrību pārstāvjus. Rumānijā dialoga izmēģinājuma platforma ir kļuvusi par Kultūras un valsts kultūras mantojuma ministrijas ieinteresēto personu līdzdalības nodaļu.

Mērķtiecīgāks dialogs ar pilsonisko sabiedrību kultūras jomā palīdzēs labāk saskaņot kopīgos centienus virzībā uz politikas prioritātēm. Tematiskas platformas, kuras “atspoguļo”

jautājumus, kas risināti, izmantojot AKM, atvieglos pilsoniskās sabiedrības prakses un zināšanu iekļaušanu politikas veidošanas procesā.

4. TURPMĀKĀ VIRZĪBA

Kopš darba kārtības kultūrai pieņemšanas gūtā pieredze skaidri liecina, ka sadarbībai kultūras politikas jomā Eiropas līmenī ir liels potenciāls, neatkarīgi no tā, vai tā ietver pieredzes apmaiņu starp dalībvalstīm, lai pielāgotu politiku saskaņā ar labāko praksi, lielāku pilsoniskās sabiedrības kultūras jomā ieguldījumu politikas veidošanas procesā vai arī saskaņotāku pieeju kultūrai saistītajās politikas jomās.

Pašreizējā **vispārējā situācijā** pastiprināt sadarbību ir vēl jo svarīgāk.

Komisijas ierosinātās stratēģijas “Eiropa 2020” mērķis ir panākt, lai Eiropa atkal virzītos uz ilgtermiņa izaugsmi, īstenojot pasākumus gudras, ilgtspējīgas un integrējošas izaugsmes veicināšanai. Šajā stratēģijā kultūrai var būt būtiska nozīme, ietverot tādas galvenās iniciatīvas kā “Inovāciju Savienība” (radoša ekoloģija, ar tehnoloģijām nesaistīta inovācija), “Digitalizācijas programma” (plašsaziņas līdzekļu lietotprasme, jauna vide radīšanai un kultūras pieejamība) un “Jaunas prasmes jaunām darbavietām” (starpkultūru kompetences un transversālās prasmes). Ir arī jāuzsver kultūras loma reģionālā un vietējā attīstībā saistībā ar kohēzijas politiku (radošas un kultūru pilsētas un reģioni). Ārpus ES robežām kultūras nozīme ir vairāk jāattīsta paplašināšanās politikā un ārējās attiecībās (iezīmējot Eiropu kā piemērotu vietu, kur var radīt, veicinot līdzsvarotu apmaiņu kultūras jomā un sadarbību ar pārējo pasauli).

Pastiprinot efektīvu sadarbību, šajā ziņojumā iekļauto priekšlikumu nolūks ir palīdzēt nodrošināt to, lai visas kultūras sniegtās iespējas tiktu pilnībā izmantotas gudras, ilgtspējīgas un integrējošas Eiropas veidošanā.

5. SECINĀJUMS

Eiropas Parlaments, Padome, Reģionu komiteja un Ekonomikas un sociālo lietu komiteja tiek aicināta paust viedokli par šo ziņojumu.

Padome tiek aicināta veikt attiecīgus pasākumus, lai pieņemtu lēmumu par plašu tematisku jautājumu un konkrētu prioritāru tematu kopumu, kuri jārisina, izmantojot AKM.

Komisija ierosina sniegt tematiskus ziņojumus par gūtajiem panākumiem attiecībā uz saskaņotajiem tematiem, balstoties uz AKM rezultātiem, strukturētā dialoga platformu darbu un dalībvalstu brīvprātīgi sniegtiem ieguldījumiem.